

Handläggare
Anita Cronholm
Telefon: 08-508 36 247

Till
Äldrenämnden
Den 25 augusti 2020

Stockholms stads riktlinjer för förenings- och kulturbidrag

Svar på remiss från kommunstyrelsen Dnr KS 2020/410

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Patric Rylander
Förvaltningschef

Raili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

För att säkerställa att bidrag inte ges till föreningar eller organisationer som har en verksamhet som står i strid med samhällets grundläggande värderingar har stadsledningskontoret tagit fram riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag. Bidragen ska följas upp noggrant och utvärderas av den bidragsgivande nämnden.

Vidare ska alla nämnder och förvaltningar som ger bidrag säkerställa att bidrag endast ges i enlighet med dessa riktlinjer och kontrollera att bidraget används i enlighet med det syfte som de ges. Det ska tydliggöras att det är en förutsättning att föreningen eller organisationen uppfyller demokratikravet för att få bidrag och att föreningen eller organisationen kan bli återbetalningsskyldig om villkoret inte uppfylls.

Det är den som ansöker om ett bidrag som ska visa att samtliga villkor är uppfyllda. Nämnderna ska i sin ansökan om föreningsbidrag införa ett villkor genom vilket sökande intygar att verksamheten är förenlig med demokrativillkoret. Polisanmälan ska

alltid övervägas vid misstanke om brott. En förening eller organisation ansvarar även för sina företrädares agerande. Det kan även tas med i bedömningen av en ansökan om en företrädare är dömd för brott.

Föreningar eller organisationer som enbart vänder sig till vissa grupper eller begränsar tillträdet för personer som inte tillhör den grupp som föreningen eller organisationen vänder sig till kan inte anses vara diskriminerande. Det är inte heller någon begränsning av yttrandefriheten att inte ge bidrag till föreningar som motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Äldreförvaltningen ställer sig positivt till utredningens förslag och välkomnar tydliga riktlinjer för förenings- och kulturbidrag. I äldrenämndens riktlinjer för bidragsgivning finns det krav på att organisationer som beviljas bidrag ska arbeta utifrån demokratiska principer samt ta avstånd från våldsbejakande uttryck och åsikter.

Bakgrund

I enlighet med kommunfullmäktiges budget 2020 ska kommunstyrelsen, i samarbete med berörda nämnder, ta fram stadsövergripande riktlinjer för föreningsbidrag som möter stadens demokrativillkor.

Kommunstyrelsen har remitterat Stockholms stads riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag till kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, samtliga stadsdelsnämnderna och idrottsnämnden. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 2020-09-01.

Ärendet

För att säkerställa att bidrag inte ges till föreningar eller organisationer som har en verksamhet som står i strid med samhällets grundläggande värderingar om respekt för alla människors lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter har stadsledningskontoret tagit fram riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag.

I stadens riktlinjer för arbetet mot våldsbejakande extremism framgår att inga stöd i form av ekonomiska bidrag ska ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna samt jämställdheten mellan kvinnor och

män. Bidragen ska följas upp noggrant och utvärderas av den bidragsgivande nämnden.

Vidare ska alla nämnder och förvaltningar som ger bidrag säkerställa via uppföljningar att bidrag endast ges i enlighet med dessa riktlinjer, dels kontrollera att bidraget används i enlighet med det syfte som de ges.

Stadsledningskontoret har för att underlätta för nämnderna utformat stadsövergripande riktlinjer för hur och vilken information som bör inhämtas när en aktör ansöker om bidrag samt en stadsövergripande rutin för hur svårbedömda ärenden ska hanteras.

Demokrativillkor

Nämnderna ska i sina riktlinjer för handläggning av föreningsbidrag föra in ett demokrativillkor. Det ska tydliggöras att det är en förutsättning att föreningen eller organisationen uppfyller demokratikravet för att få bidrag och att föreningen eller organisationen kan bli återbetalningsskyldig om villkoret inte uppfylls. Konkret innebär det att bidrag inte ska lämnas till en förening eller organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten:

1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter,
2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,
3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller
4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Bidraget ska inte heller beviljas en förening eller organisation som motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Kontrollera att föreningen eller organisationen uppfyller demokrativillkoret

Huvudregeln är att den som ansöker om ett bidrag ska visa att samtliga villkor är uppfyllda. Det gäller även demokrativillkoret. För att säkerställa detta ska nämnderna i sin ansökan om föreningsbidrag införa ett villkor genom vilket sökande intygar att verksamheten är förenlig med demokrativillkoret.

Om det under handläggningstiden framkommer uppgifter om att en förening eller organisation brister angående demokrativillkoren ska föreningen eller organisationen ges tillfälle att bemöta uppgifterna. Det kan även bli aktuellt att begära in kompletterande uppgifter.

Om så inte sker ska bedömningen vara att föreningen eller organisationen inte har visat att den uppfyller demokrativillkoret.

Om ett brott misstänks

Ett agerande som strider mot demokrativillkoret kan, i vissa fall, vara brottsligt. Staden ska aldrig bedöma eller uttala sig om eventuellt brott har begåtts. Polisanmälan ska alltid övervägas vid misstanke om brott.

Om en företrädare för en förening eller organisation har dömts för brott, finns inget hinder för att domen beaktas vid bedömningen av om demokrativillkoret är uppfyllt.

En förening eller organisation ansvarar även för sina företrädares agerande. Förutom styrelseledamöter kan även sådana personer som är utsedda att utföra ett speciellt uppdrag, exempelvis som ledare vid en idrotts- eller en bildningsverksamhet eller som religiös ledare i en församling.

Vidare reglerar riktlinjerna vilket ansvar föreningen har för enskilda medlemmars agerande när medlemmen representerar föreningen. Även inbjudna föreläsare ansvarar föreningen för så att de inte agerar på ett sätt som strider mot demokrativillkoret. En förening kan även hållas ansvarig för de samarbetsorganisationer som de arbetar tillsammans med.

Riktlinjerna exemplifierar också agerande som strider mot samhällets grundläggande värderingar.

Undantag

Organisationer som enbart vänder sig till vissa grupper av individer, exempelvis kvinnor, ungdomar eller personer med en viss funktionsnedsättning är undantagna från diskrimineringsvillkoret. Att begränsa tillträdet till föreningar eller organisationer för personer som inte tillhör den grupp som föreningen eller organisationen vänder sig till kan inte anses vara diskriminerande.

Ingen begränsning av yttrandefriheten

Ett villkor om att bidrag inte fördelas till föreningar eller organisationer som motarbetar det demokratiska styrelseskicket ska inte ses som en begränsning av yttrandefriheten. En förening eller organisation kan fritt yttra sig i olika frågor, men staden ska inte ge stöd till opinionsbildning som syftar till att underminera demokratins grundläggande principer.

Beslut

När nämnden fattar beslut efter bedömning är förslaget att följande rubriker finns med:

- Uppföljning, där en plan ska beskrivas i beslutet
- Återbetalning, om bidraget inte används på rätt sätt ska nämnden kunna kräva återbetalning av bidraget.

Det finns även en rutin för svårbedömda ärenden där det finns möjlighet att samråda med stadsledningskontoret inför beslut.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 19 augusti 2020.

Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 18 augusti och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 20 augusti 2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positivt till utredningens förslag och välkomnar tydliga riktlinjer för förenings- och kulturbidrag. Detta för att säkerställa att bidrag inte ges till föreningar eller organisationer som står i strid med samhällets grundläggande värderingar. I den senaste revideringen av äldrenämndens riktlinjer för bidragsgivning fördes det in krav på att organisationer som beviljas bidrag ska arbeta utifrån demokratiska principer samt ta avstånd från våldsbejakande uttryck och åsikter.

Äldreförvaltningen anser att riktlinjerna i Stockholms stad ska vara så lika som möjligt. Uppföljningen underlättas av tydliga skrivningar i riktlinjerna. En tydlighet av vad de ansökande föreningarna eller organisationerna ska lämna in för uppgifter gör det lättare att motivera eventuella avslag.

Bilaga

Stockholms stads riktlinjer för förenings- och kulturbidrag